

Πλατής - Αναστασιάδης & Συνεργάτες

Η συνεργαζόμενη δικηγορική εταιρία
με την ΕΥ Ελλάδα

Εκσυγχρονισμός του θεσμικού
πλαισίου για το ενέχυρο και
σύσταση Ενιαίου Ηλεκτρονικού
Μητρώου Ενεχύρων επί κινητών,
απαιτήσεων και άλλων δικαιωμάτων

N. 5123/2024

■ ■ ■
The better the question. The better the answer. The better the world works.

I. Εισαγωγή

Ο νεοεισαχθείς Νόμος 5123/2024 «Εκσυγχρονισμός θεσμικού πλαισίου για το ενέχυρο και σύσταση Ενιαίου Ηλεκτρονικού Μητρώου Ενεχύρων επί κινητών, απαιτήσεων και άλλων δικαιωμάτων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α 109/19.7.2024) (ο «**Νόμος**») τροποποιεί το κείμενο νομοθετικό πλαίσιο για τη σύσταση και την εκτέλεση ενεχύρων επί κινητών χωρίς παράδοση, απαιτήσεων και άλλων δικαιωμάτων και θεσμοθετεί το Ενιαίο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Ενεχύρων επί κινητών, απαιτήσεων και άλλων δικαιωμάτων (το «**Μητρώο**») και την υποχρεωτική εγγραφή των συμβάσεων ενεχύρου και λοιπών εγγραπτέων πράξεων σε αυτό.

Σκοπός του Νόμου είναι η εναρμόνιση του νομοθετικού πλαισίου που διέπει την εμπράγματη ασφάλεια του ενεχύρου, ώστε να προσαρμοστεί στα νέα τεχνολογικά και οικονομικά δεδομένα.

Οι διατάξεις του Νόμου εφαρμόζονται για την εξασφάλιση χρηματικών και μη απαιτήσεων, καθώς και απαιτήσεων

από συμβάσεις που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο με συμβαλλόμενο το Ελληνικό Δημόσιο, τους φορείς Γενικής Κυβέρνησης και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που δεν εντάσσονται στους φορείς αυτούς.

Οι βασικές καινοτομίες του Νόμου επισημαίνονται ως εξής:

A. Ενέχυρο επί απαιτήσεων ή δικαιωμάτων

i. Σύσταση

Το ενέχυρο επί απαιτήσεων ή δικαιωμάτων συστήνεται με συμφωνία μεταξύ ενεχυραστή και δανειστή είτε με ιδιωτικό έγγραφο βέβαιης χρονολογίας είτε με ηλεκτρονικό έγγραφο (π.χ. έγγραφο που φέρει εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα ή εκδίδεται μέσω gov.gr) και εγγράφεται στο Μητρώο. Δεν απαιτείται εγγραφή στο Μητρώο, όταν αντικείμενο του ενεχύρου είναι τραπεζική κατάθεση και δανειστρία η τράπεζα στην οποία τηρείται η κατάθεση.

Το ενέχυρο εκτείνεται και στους τόκους που αφορούν στην έκταση της ασφαλιζόμενης απαίτησης, οι οποίοι καθίστανται απαιτητοί μετά από τη σύστασή του.

ii. Γνωστοποίηση στον οφειλέτη

Η συμφωνία για τη σύσταση ενεχύρου γνωστοποιείται στον οφειλέτη. Η γνωστοποίηση αυτή μπορεί να λάβει χώρα όχι μόνο με δικαστικό επιμελητή σύμφωνα με το κείμενο πλαίσιο, αλλά και με ηλεκτρονικό τύπο που συνιστά σταθερό μέσο (π.χ. e-mail). Τα αποτελέσματα της σύμβασης ενεχύρου επέρχονται, έναντι του οφειλέτη από τη γνωστοποίηση σε αυτόν και έναντι τρίτων από την εγγραφή του ενεχύρου στο Μητρώο. Στην περίπτωση ενεχύρου επί τραπεζικής κατάθεσης, τα αποτελέσματα αρχίζουν από τη σύσταση του ενεχύρου.

Γνωστοποίηση στον οφειλέτη της ενεχυραζόμενης απαίτησης δεν απαιτείται, αν αυτός ταυτίζεται με τον ενεχυρούχο δανειστή, τον ασφαλειολήπτη ή αν συμβάλλεται και αυτός στη συμφωνία για τη σύσταση του ενεχύρου.

iii. Ικανοποίηση ενεχυρούχου δανειστή

Σύμφωνα με τη νέα ρύθμιση, ο ενεχυρούχος δανειστής δικαιούται να εισπράξει μόνος του χωρίς οποιαδήποτε διαδικασία την ενεχυρασμένη απαίτηση μετά την παρέλευση δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την ημέρα που θα καταστεί ληξιπρόθεσμη, εν όλω ή εν μέρει, η απαίτησή του κατά του ενεχυραστή.

iv. Καταπιστευτική εκχώρηση απαίτησης

Ο Νόμος εισάγει νέα ρύθμιση σύμφωνα με την οποία ο ενεχυρούχος δανειστής και ο ενεχυραστής δικαιούνται να περιλάβουν στη σύμβαση ενεχύρου όρο, σύμφωνα με τον οποίο το ενέχυρο συνεπάγεται εκχώρηση της απαίτησης στον ενεχυρούχο δανειστή, από τον χρόνο της σύστασής του με τη διαλυτική αίρεση της εξόφλησης της ασφαλιζόμενης απαίτησης.

Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 39 του από 17.7/13.8/1923 ν.δ. περί ενεχύρασης ονομαστικής απαίτησης.

B. Ενέχυρο σε ονομαστικές μετοχές

i. Σύσταση και διατυπώσεις

Αντιστοίχως με τα ανωτέρω λεχθέντα, το ενέχυρο επί ονομαστικών μετοχών συστήνεται με ιδιωτικό ή με ηλεκτρονικό έγγραφο και με εγγραφή στο Μητρώο. Το ενέχυρο καταχωρίζεται επίσης, μετά από τη σύστασή του, στο βιβλίο μετοχών και σημειώνεται επί των τίτλων, εφόσον είναι έγχαρτοι. Ο Νόμος διευκρινίζει ωστόσο ότι η καταχώριση στο βιβλίο μετοχών και η σημείωση επί των τίτλων έχει απλώς αποδεικτικό σκοπό και δεν επηρεάζει τη σύσταση και την εγκυρότητα του ενεχύρου.

Όσον αφορά το ενέχυρο επί μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών ή τηρούμενων σε λογιστική μορφή ύστερα από αποϋλοποίηση ή ακινητοποίηση, εξακολουθούν να ισχύουν οι κείμενες διατάξεις. Η εγγραφή των ανωτέρω ενεχύρων ή μετοχών στο Μητρώο μπορεί να γίνεται αποκλειστικά μέσω διαλειτουργικότητας χωρίς καμία επιβάρυνση των μελών, ύστερα από αίτηση στο Μητρώο όποιου έχει έννομο συμφέρον.

Εκδιδόμενες νέες μετοχές παραδίδονται στον ενεχυρούχο δανειστή.

Σε αντίθεση με το κείμενο πλαίσιο, ο Νόμος προβλέπει ότι ο ενεχυραστής οφείλει να παραδώσει τις μετοχές στον ενεχυρούχο δανειστή, μόνο εφόσον ζητηθούν από αυτόν, με την επιφύλαξη των διατάξεων περί μετοχών που τηρούνται σε λογιστική ή αποϋλοποιημένη μορφή. Στην τελευταία περίπτωση, επισυνάπτεται στο έγγραφο σύστασης του ενεχύρου βεβαίωση του εκδότη των μετοχών για την κυριότητα του οφειλέτη στους άυλους τίτλους.

ii. Δικαιώματα ψήφου και άλλα μη περιουσιακά δικαιώματα

Ο Νόμος προβλέπει ότι, αν δεν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά στη σύμβαση ενεχύρου, το δικαίωμα ψήφου στη Γενική Συνέλευση και τα λοιπά μη περιουσιακά δικαιώματα ασκούνται από τον ενεχυραστή. Το καταστατικό μπορεί να απαγορεύει αντίθετη συμφωνία. Συνεπώς, εάν ο ενεχυρούχος δανειστής επιθυμεί να ασκήσει ο ίδιος τα δικαιώματα ψήφου στη Γενική Συνέλευση (και τα λοιπά μη περιουσιακά δικαιώματα) και αυτό δεν απαγορεύεται από το καταστατικό, θα πρέπει να συμφωνηθεί ρητώς στη σύμβαση ενεχύρου.

iii. Ικανοποίηση ενεχυρούχου δανειστή

Η ικανοποίηση του ενεχυρούχου δανειστή γίνεται με αναγκαστική εκτέλεση κατά τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, με την έκδοση εκτελεστού τίτλου. Ο Νόμος διευκρινίζει ότι η αναγκαστική εκτέλεση είναι δυνατή ανεξάρτητα από την κατοχή των εκδοθεισών μετοχών από τον ενεχυρούχο δανειστή.

Γ. Ενέχυρο σε λοιπές μορφές εταιρικών συμμετοχών

ι. Σύσταση και γνωστοποίηση στο νομικό πρόσωπο

Το ενέχυρο επί λοιπών μορφών εταιρικών συμμετοχών συστήνεται κατά τον ίδιο τρόπο όπως και επί ονομαστικής μετοχής κατά τα ανωτέρω. Σε αντίθεση με το προϊσχύσαν πλαίσιο που απαιτούσε συμβολαιογραφικό τύπο για τη σύσταση ενεχύρου επί μεριδίου ΕΠΕ, πλέον ο Νόμος προβλέπει ιδιωτικό έγγραφο.

Η γνωστοποίηση της ενεχύρασης προς την εταιρεία γίνεται με ευθύνη του διαχειριστή και προς την κοινοπραξία με ευθύνη είτε του ενεχυραστή είτε του ενεχυρούχου δανειστή και είναι δυνατό να γίνει και μέσω e-mail.

Δ. Ενέχυρο επί κινητών χωρίς παράδοση της κατοχής - πλάσματικό ενέχυρο και κυμαινόμενη ασφάλεια

ι. Σύσταση

Η σύσταση του ενεχύρου χωρίς παράδοση της κατοχής γίνεται, ομοίως, με συμφωνία, με ιδιωτικό ή ηλεκτρονικό έγγραφο, μεταξύ του κυρίου του πράγματος και του δανειστή, η οποία καταχωρίζεται με πρωτοβουλία οποιουδήποτε μέρους στο Μητρώο. Έναντι των τρίτων η ενεχυρίαση ισχύει από την εγγραφή στο Μητρώο.

ii. Ικανοποίηση ενεχυρούχου δανειστή

Ο ενεχυρούχος δανειστής δικαιούται, εφόσον υπάρχει σχετικός όρος στη σύμβαση ενεχύρου, να προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση σύμφωνα με το άρθρο 40 του από 17.7/13.8.1923 ν.δ., δηλαδή με επίδοση διαταγής πληρωμής, χωρίς προηγούμενο εκτελεστό τίτλο, υπό την προϋπόθεση ότι κατά τη σύσταση του ενεχύρου δανειστής και οφειλέτης είναι επιχειρήσεις ή επαγγελματίες και το ενέχυρο πράγματος παρέχεται για τις ανάγκες της επιχείρησης ή του επαγγέλματος του οφειλέτη.

Ε. Ενέχυρο επί άλλων κινητών αξιών

Η ενεχυρίαση κινητών αξιών ή χρηματοπιστωτικών μέσων, πλην μετοχών, καθώς και μεριδίων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων γίνεται με τον τρόπο που γίνεται και η μεταβίβαση αυτών, με παράλληλη εγγραφή του ενεχύρου στο Μητρώο.

ΣΤ. Σύσταση Ηλεκτρονικού Μητρώου Ενεχύρων

Προβλέπεται η σύσταση Ηλεκτρονικού Μητρώου Ενεχύρων (το «Μητρώο»), το οποίο θα τηρείται και λειτουργεί από το Ελληνικό Κτηματολόγιο. Στο Μητρώο καταχωρούνται όλες οι συμβάσεις ενεχύρου επί κινητών, απαιτήσεων και άλλων δικαιωμάτων καθώς και οι τροποποιήσεις και μεταβολές τους, συμπεριλαμβανομένης της απόσβεσης και εξάλειψής τους, με σκοπό τη διασφάλιση της δημόσιας πίστης και ασφάλειας των συναλλαγών.

Για τις προς εγγραφή πράξεις που υποβάλλονται από την έναρξη της λειτουργίας του Μητρώου, αντικαθίσταται το Πρωτόκολλο Καταχώρισης Δημοσιεύσεων των Κτηματολογικών Γραφείων, καθώς και το σύστημα καταχώρισης ενεχύρων των Υποθηκοφυλακείων. Τα ήδη υπάρχοντα συστήματα καταχώρισης διατηρούνται σε ισχύ για τις ήδη καταχωρισθείσες σε αυτά πράξεις, και εξακολουθούν να φυλάσσονται από τις οικείες υπηρεσίες.

Το Μητρώο θα τεθεί σε λειτουργία είτε από την ημερομηνία έκδοσης σχετικής απόφασης από το Ελληνικό Κτηματολόγιο είτε από την 31.12.2024, όποιο επέλθει νωρίτερα.

Ο Νόμος επίσης προβλέπει ότι, εκτός από τις συμβάσεις ενεχύρου, στο Μητρώο καταχωρούνται και οι συμβάσεις μεταβίβασης των τιτλοποιούμενων απαιτήσεων, οι συμβάσεις ανάθεσης διαχείρισης των μεταβιβαζόμενων απαιτήσεων και οι συμβάσεις μεταβίβασης και διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων, καθώς και οι τροποποιήσεις και μεταβολές τους, συμπεριλαμβανομένης και της εξάλειψής τους.

II. Τελικές παρατηρήσεις

Σχετικά με την έναρξη ισχύος του Νόμου, αυτή θα οριστεί με απόφαση του Ελληνικού Κτηματολογίου για την έναρξη της λειτουργίας του Μητρώου, άλλως ως ημερομηνία έναρξης ισχύος του Νόμου ορίζεται η 31η Δεκεμβρίου 2024.

Από την έναρξη ισχύος του Νόμου, καταργούνται συγκεκριμένες διατάξεις του υφιστάμενου πλαισίου, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, διατάξεων του Αστικού Κώδικα (αρ. 1244, 1247, 1248), του από 17.7-13.8.1923 νομοθετικού διατάγματος (αρ. 36) και του Ν. 2844/2000 περί πλάσματικού ενεχύρου και κυμαινόμενης ασφάλειας.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι ενέχυρα που συστήθηκαν πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος Νόμου, δυνάμει των καταργούμενων διατάξεων διατηρούνται και διέπονται από τις διατάξεις αυτές.

Πλατής - Αναστασιάδης και Συνεργάτες, Δικηγορική Εταιρεία

Η Δικηγορική Εταιρεία Πλατής - Αναστασιάδης και Συνεργάτες είναι μέλος του δικτύου EY Law με παρουσία σε 90 χώρες παγκοσμίως και αποτελείται από δυναμικό 3.500+ συνεργατών.

Πιο συγκεκριμένα, είμαστε μία ανεξάρτητη δικηγορική εταιρεία που στελεκώνεται από 45 δικηγόρους. Η Εταιρεία μας παρέχει νομικές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας σε ένα ευρύ πλαίσιο εμπορικών και χρηματοοικονομικών συναλλαγών.

Ιδιαίτερα στη γεωγραφική μας περιφέρεια, έχουμε διαρκή συνεργασία με τις αντίστοιχες δικηγορικές εταιρείες συνεργαζόμενες με την EY, προκειμένου να προσφέρουμε με επαγγελματισμό και συνέπεια υπηρεσίες στους πελάτες μας με διασυννοριακές συναλλαγές.

Η εμπειρία μας, μας επιτρέπει να αντιλαμβανόμαστε καλύτερα τις ανάγκες των πελατών μας και να τους προσφέρουμε ολοκληρωμένες λύσεις που λαμβάνουν υπόψιν τους τομείς της λογιστικής, της φορολογίας και των χρηματοοικονομικών συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Η πρακτική που υιοθετείται από τη Δικηγορική Εταιρεία Πλατής - Αναστασιάδης και Συνεργάτες είναι η έμφαση στην εξεύρεση λύσεων. Συνεργαζόμαστε στενά με τους πελάτες μας προκειμένου να υιοθετήσουμε καινοτόμους και πρακτικούς τρόπους αντιμετώπισης των θεμάτων που τους απασχολούν. Βασική προτεραιότητά μας είναι να βοηθήσουμε τους πελάτες μας να επιτύχουν τους επαγγελματικούς τους στόχους. Η πείρα, η αφοσίωση και ο ενθουσιασμός που μας διακρίνει έχουν σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ισχυρού πελατολογίου στο οποίο περιλαμβάνονται εγχώριες και διεθνείς εισηγμένες εταιρείες, εταιρείες Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με θέματα δικαίου συναλλαγών, μπορείτε να επικοινωνείτε με τους:

Ειρηνικό Πλατή

Partner

Τηλ.: +30 210 2886 521

eirinikos.platis@gr.ey.com

Αλεξάνδρα Μπάλτα

Manager

Τηλ.: +30 210 2886 601

alexandra.balta@gr.ey.com

στη δικηγορική εταιρεία

Πλατής - Αναστασιάδης και Συνεργάτες

Τηλ.: +30 210 2886 512

platisanastassiadis@gr.ey.com

© 2024

All rights reserved

ey.com

EY

EY Greece

eygreece

@EY_Greece

EY Greece

Η Δικηγορική Εταιρεία Πλατής - Αναστασιάδης και Συνεργάτες συνεργάζεται με την EY.

Εταίροι: Ε. Πλατής και Α. Αναστασιάδης

Ο αριθμός μητρώου της Δικηγορικής Εταιρείας είναι 80240.

Συγκεντρωτικός κατάλογος με όλους τους συνεργάτες μας αποστέλλεται κατόπιν σχετικού αιτήματος.

Η παρούσα έκδοση περιέχει πληροφορίες σε περιληπτική μορφή και κατά συνέπεια προορίζεται μόνο για γενική πληροφόρηση και καθοδήγηση. Δεν προορίζεται να χρησιμοποιηθεί ως υποκατάστατο μιας λεπτομερούς έρευνας ή της άσκησης επαγγελματικής κρίσης. Ούτε η EYGM Limited, αλλά ούτε κάποιο άλλο μέλος του παγκόσμιου οργανισμού της EY αναλαμβάνει την ευθύνη για οποιαδήποτε τυχόν ζημία σε οποιοδήποτε πρόσωπο ενεργεί ή απέχει από κάποια ενέργεια, ως αποτέλεσμα χρήσης οποιοδήποτε υλικού αυτής της έκδοσης. Για οποιοδήποτε συγκεκριμένο θέμα, θα πρέπει να απευθύνεστε στον κατάλληλο σύμβουλο.